

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 597/2014-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Ľ. Ö., zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Kotusom, Advokátska kancelária, Žižkova 6, Košice, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 238/2010 a jeho rozsudkom z 28. októbra 2013 a postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 7 CoP 53/2014 a jeho rozsudkom z 29. apríla 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Ľ. Ö. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. júla 2014 doručená sťažnosť Ing. Ľ. Ö. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom

Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 24 C 238/2010-563 z 28. októbra 2013 a postupom a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 CoP 53/2014-665 z 29. apríla 2014.

Zo sťažnosti a z pripojených listinných dôkazov vyplýva, že rozsudkom okresného súdu č. k. 24 C 238/2010-563 z 28. októbra 2013 bolo manželstvo sťažovateľa a jeho manželky (v konaní navrhovateľky) rozvedené, mal. deti E. a M. boli zverené navrhovateľke, sťažovateľ bol zaviazaný prispievať na výživu maloletých detí po 250 €, resp. 200 € mesačne a bol upravený aj styk sťažovateľa s maloletými deťmi.

Na základe odvolania sťažovateľa, ktoré smerovalo proti výrokom o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode, rozsudkom krajského súdu č. k. 7 CoP 53/2014-665 z 29. apríla 2014 bol rozsudok okresného súdu potvrdený v napadnutých výrokoch o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode. Rozsudok okresného súdu bol sťažovateľovi doručený 3. decembra 2013. Výrok o rozvode manželstva, ktorý nebol odvolaním napadnutý, nadobudol právoplatnosť 19. decembra 2013. Výroky o úprave rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva, ktoré boli napadnuté odvolaním, sa stali právoplatnými 9. mája 2014.

Podľa názoru sťažovateľa rozhodnutia všeobecných súdov sú nielenže nedostatočne odôvodnené, ale aj nekonzistentné, lebo sú nepresvedčivé, ba až svojvoľné. Ich závery sú v príkrom rozpore s vykonaným dokazovaním. Súčasne dĺžka konania bola neprimeraná a došlo k zbytočným priet'ahom.

Sťažovateľ už v odvolaní poukázal na to, že znalkyňa C. zistila v prípade E. indiferentný, až skôr negatívny vzťah voči priateľovi navrhovateľky, ktorého prítomnosť jej vadí a nechce ho akceptovať. Ďalší znalec Č. výslovne potvrdil, že vzťah priateľa navrhovateľky k E. nijako neskúmal. Sťažovateľ je presvedčený, že vzhľadom na závažnosť jeho námietky krajský súd nemohol rozhodnúť bez nariadeného pojednávania, keďže bolo potrebné doplniť dokazovanie, prípadne ho zopakovať.

Pokiaľ ide o určenie vyživovacej povinnosti sťažovateľa, krajský súd síce potvrdil rozsudok okresného súdu, čo sa týka určenia výživného, avšak aplikoval iné ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a bolo pre rozhodnutie bez akýchkoľvek pochybností rozhodujúce. Stalo sa tak aplikovaním ustanovenia § 63 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, teda tým, že sa vychádzalo z akéhosi predpokladaného príjmu sťažovateľa. V tejto súvislosti krajský súd mal podľa názoru sťažovateľa v zmysle § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku minimálne vyzvať sťažovateľa, aby sa k použitiu takéhoto ustanovenia vyjadril, ak nie aj nariadiť pojednávanie. Krajský súd však o odvolaní rozhodol bez takejto výzvy na vyjadrenie sťažovateľa k použitiu iného ustanovenia, čo je nutné kvalifikovať ako odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.

Sťažovateľ poukazuje ďalej na to, že z vykonaného dokazovania vyplýva, že v záujme maloletých detí by bola striedavá starostlivosť. Všeobecné súdy vychádzali z údajnej absencie komunikácie medzi rodičmi, čo však nie je dané, pričom v priebehu konania neboli preukázané dôvody spôsobilé intenzívne negatívne zasahovať do záujmu maloletých detí. Tak na strane navrhovateľky, ako aj na strane sťažovateľa sú dané vhodné podmienky na starostlivosť o maloleté deti.

Pri úprave styku sťažovateľa s maloletými deťmi sa vychádzalo výlučne z tej úpravy styku, ktorá bola obsahom predbežného opatrenia z 26. marca 2011, hoci nariadením predbežného opatrenia sa nesmie predbiehať rozhodnutie vo veci samej, teda predbežné opatrenie zásadne nemá prejudikovať práva a záujmy účastníkov.

Pri určení výživného sa prihliadlo podľa názoru sťažovateľa iba na výdaje navrhovateľky. V danom prípade neobstojí tvrdenie, že dieťa má zdieľať životnú úroveň rodiča, a to preto, že mesačný príjem sťažovateľa a navrhovateľky je v postate na rovnakej úrovni. Pri určovaní výšky výživného sa nezohľadnilo ani to, že sťažovateľ sa podieľa na starostlivosti o maloleté deti v priemere minimálne desaťkrát do mesiaca.

Podľa názoru sťažovateľa došlo v konaní k zbytočným prietahom, ktoré vyplývajú už zo samotnej skutočnosti, že konanie na oboch stupňoch trvalo takmer štyri roky. Pritom sťažovateľ dĺžku konania nijako neovplyvnil.

Sťažovateľ navrhuje vydať tento nález:

„1. Základné právo Ing. L. Ö. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy(...), právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 Dohovoru(...) bolo porušené rozsudkom Okresného súdu Košice I zo dňa 28. 10. 2013, sp. zn. 24C/238/2010 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29. 04. 2014, sp. zn. 7Cop/53/2014.

2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29. 4. 2014, sp. zn. 7Cop/53/2014 a rozsudok Okresného súdu Košice I zo dňa 28. 10. 2013, sp. zn. 24C/238/2010 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Základné právo Ing. L. Ö. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru(...) postupom Okresného súdu Košice II (zrejme má byť Okresného súdu Košice I, pozn.) v konaní vedenom pod sp. zn. 24C/238/2010 a postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 7Cop/53/2014 porušené bolo.

4. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 24C/238/2010 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

5. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť Ing. L. Ö. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 €(...), ktoré je Okresný súd Košice I povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť Ing. L. Ö. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 000 €(...), ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

7. Okresný súd Košice I a Krajský súd v Košiciach sú povinní uhradiť Ing. L. Ö. trovy právneho zastúpenia v sume 340,90 €(...) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Vladimíra Kotusa do jedného mesiaca od doručenia tohto nálezu.“

Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ podal dovolanie proti rozsudku krajského súdu č. k. 7 CoP 53/2014-665 z 29. apríla 2014.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniam vedeným okresným súdom pod sp. zn. 24 C 238/2010 a krajským súdom pod sp. zn. 7 CoP 53/2014 pre porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti rozsudku okresného súdu č. k. 24 C 238/2010-563 z 28. októbra 2013 bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v tomto rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba tiež dodať, že sťažovateľ využil právo podať odvolanie.

Obdobná je situácia aj vo vzťahu voči konaniu vedenému krajským súdom pod sp. zn. 7 CoP 53/2014 pre porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru. Vzhľadom na uplatnené námietky sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu č. k. 7 CoP 53/2014-665 z 29. apríla 2014 bolo možné podať dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorého prípustnosť by sa opierala o ustanovenie § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ dovolanie skutočne aj podal, a preto v danom štádiu konania právomoc posúdiť námietky sťažovateľa má Najvyšší súd Slovenskej republiky v rámci dovolacieho konania, čím je tiež vylúčená v uvedenom rozsahu právomoc ústavného súdu.

Odlišná je situácia vo vzťahu k námietke sťažovateľa, podľa ktorej konanie tak na okresnom súde, ako aj na krajskom súde bolo vedené so zbytočnými priet'ahmi a trvalo neprimerane dlhú dobu, čo podľa sťažovateľa znamená porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V uvedenej súvislosti treba sťažnosť pre neprimeranú dĺžku konania na okresnom súde pod sp. zn. 24 C 238/2010 považovať za oneskorene podanú.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03).

Lehota na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy začala v okolnostiach danej veci plynúť dňom, keď sa sťažovateľ „dozvedel“ o zbytočných prietáhoch, teda o „inom zásahu“ okresného súdu, ktorého označil za účastníka tohto konania. Keďže v predmetnom prípade napadnuté konanie sa pred okresným súdom skončilo vyhlásením rozsudku 28. októbra 2013 (resp. definitívne najneskôr doručením písomného vyhotovenia rozsudku 3. decembra 2013), sťažovateľ sa o namietaných zbytočných prietáhoch mohol dozvedieť najneskôr v uvedený deň. Pretože predmetná sťažnosť bola podaná na poštovú prepravu 9. júla 2014 (ústavnému súdu doručená 10. júla 2014), keď už uplynula lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ústavný súd sa už nemohol zaoberať opodstatnenosťou uvedených námietok, pretože sťažnosť v tejto časti bolo potrebné posúdiť ako návrh podaný oneskorene.

Sťažnosť na neprimeranú dĺžku konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 7 CoP 53/2014 pre porušenie čl. 6 dohovoru treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Napadnuté konanie bolo na krajskom súde právoplatne skončené 9. mája 2014. Sťažovateľ sa napriek tomu na ústavný súd obrátil so svojou sťažnosťou až podaním z 9. júla 2014, t. j. v čase, keď porušenie označeného základného práva na súde, ktorý sťažovateľ označil za účastníka konania, už netrvalo a konanie o jeho sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje vo vzťahu k právu na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (*mutatis mutandis* I. ÚS 6/03).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a pretože sťažovateľ sa v predmetnej veci domáhal ochrany svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v čase, keď v označenom konaní pred krajským súdom namietané porušenie práva už netrvalo, a teda bola odstránená jeho právna neistota, pripadalo do úvahy odmietnutie predmetnej ústavnej sťažnosti aj pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Napokon treba uviesť, že sťažovateľ proti výroku rozsudku okresného súdu, ktorým bolo manželstvo rozvedené, odvolanie nepodal, pretože jeho odvolanie smerovalo iba proti výrokom upravujúcim výkon rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva. Ani z obsahu sťažnosti nevyplýva nijaká námietka proti tomu, že manželstvo bolo rozvedené.

Podľa názoru ústavného súdu za uvedeného stavu sťažovateľ zrejme len omylom požaduje zrušenie rozsudkov okresného súdu a krajského súdu v celom rozsahu, teda nielen tých výrokov, ktoré sa týkajú úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2014